

Dragostea de la legendă la realitate, într-o piesă de Szekely Csaba

Titlul piesei - **Monstrul nisipurilor** - pusă în scenă la Teatrul Dramatic **Fani Tardini** din Galați de regizorul Andi Gherghe - își dezvăluie sensul abia la sfârșitul spectacolului când actrița care o interpretase mai devreme pe judecătoarea ce compare într-un proces de divorț ne spune o poveste orientală ciudată despre un fiu de emir care se îndrăgostește de o frumoasă prințesă pe care o mutilează din prea multă dragoste. Până la acest final de o mie și una de nopți ne aflăm însă în plină contemporaneitate a subiectului cu toate variantele lui actuale dar mai ales acelea care vorbesc despre aparențe și esențe în materie de iubire. Unghiul cel mai exploatat aruncat în pătratul desenat ca o tablă de șah de scenografa Cristina Breteanu este evident cel sexual, prozelitist susținut de un fel de play boy care-și consumă experiențele într-un hotel al cărui recepționar aflat în perspectiva unui divorț lămurit cauzal abia după ce nevastă-sa îl întâlnește pe un fost elev îndrăgostit de ea - e dat afară (Recepționarul) pentru că play boy-ul ratează din cauza lui partida cu noua cucerire. Fraza e lungă și tot n-a încăput în ea toată zarva pe care o face tema printre subiecții aleși de autorul meșter în a încâlci cu tâlc povestea pentru a ne sugera cât de neumblate sunt căile Domnului când vine vorba despre cine pe cine trădează din dragoste și de ce. De o parte stau păcălitorii, gen playboy-ul nostru care-i dă lecții la sfârșit fostului elev îndrăgostit și rămas în așteptarea profesoarei care-i promisese că va fi oricând lângă el. Dar cei mai mulți sunt păcăliții, cei care înghit povești frumoase gen una spusă de cântecul cu care-ncepe spectacolul : *Într-un glas amândoi să cântăm ghitara mea.....Ce frumoasă-i dragostea!* Vechi șlagăr de pe vremea socialismului optimist care edulcora realitățile nu doar economico-sociale.

Szekely Csaba practică în această scriere aceeași tehnică, a cercului, experimentată și cu alte ocazii (vezi piesa **10**) și preluată de la un autor celebru - Arthur Schnitzler - construind cu suspance povești provocatoare ca într-un carusel nesfârșit. Cercul pare a se închide în stil thriller prin soluția găsită de autor pentru personajul feminin enigmatic cu care începe piesa și care-și află acum rezolvarea. Împinsă fiind spre un adulter de... fișa postului, femeia își face dreptate pe cont propriu cu ustensilele din dotare pe care le poartă tot spectacolul într-o geantă pe post de alibi (cuțite cu diferite forme și destinații) pentru că nu acceptă să privească dragostea ca pe o afacere. Situațiile construite de autor cu multă abilitate aproape că epuizează variantele relațiilor în care un El și o Ea pot fi în offside pe terenul capcanelor care ca și furtuna de nisip din poveste vin să amenințe iubirea cu felul lor fierbinte și nimicitor. Ceea ce este mai interesant în această scriere a cunoscutului autor e felul în care sunt dezamorsate posibilele drame, prin răsturnări înțelepte de drum în care ironia, umorul în general joacă un rol important. Astfel că nici crima nu mai e crimă, nici divorțul nu e o treaba serioasă, iar punerea în oglindă a celor două cupluri care se înșeală încrucișat generează una dintre cele mai cinice scene ale acestei comedii amare. Se cuvine remarcat de asemenea modul subtil în care autorul face să se degaje din aceste *legături primejdioase*, ca în romanul lui Laclos, sentimentul unei ușurăți de neevitat a ființei (cum o cataloghează Kundera) odată cu ideea compromisului acceptat ab initio.

Cum textul e foarte dificil de pus în scenă, în primul rând din cauza structurii de tip puzzle, dar și a volatilității sentimentelor ce-i animă pe actanți, e de apreciat că Andi Gherghe reușește cu trupa din Galați, un spectacol curat, coerent și în multe privințe amuzant prin ironie și autoironie (vezi comentariile din proiecțiile video). Nu e un tratat de morală, nici măcar unul de filosofie în materie în ciuda parabolei despre *monstrul nisipurilor* care cu toate ambițiile ei poetice funcționează doar ca argument binevoitor. E totuși ceva din toate acestea și în plus lasă deschisă reflexiei problema.

Un spectacol dificil și pentru actori, nevoiți să-și urmărească personajul printre săriturile de cal de pe tabla de șah, un exercițiu binevenit pentru tinerii din distribuție care sunt cred la prima încercare de acest fel. Singurele indicații certe sunt numele de fructe și culori pe care le poartă, dincolo de care ne putem imagina orice. Omul Negru, playboy-ul e Radu Horghidan care joacă superficialitatea cu dezinvoltură fiind cel mai ferm pe poziții. Are în schimb o soție cameleonică, partitură grasă pentru Flavia Călin pe care o acoperă mai ales pe latura pragmatică. Petronela Buda e într-adevăr ca o Piersică apetisantă și tot ca respectivul fruct rotund al cărui nume îl poartă ne scapă printre degete. În rolul Portocalei, Elena Anghel - femeia enigmatică, are poate cea mai imprevizibilă evoluție, începând cu mușenia din prima scenă când e pusă să-și justifice supărarea pe iubit și terminând cu ultima când e pe cale să-și facă dreptate în relațiile de amor neconforme către care e împinsă. Actrița întreține corect surpriza, nu și misterul acestui personaj, poate singurul care-și pune probleme. Printr-un amuzant joc de-a perplexitatea, Florin Toma atrage atenția spectatorului prin mirări expresive și o permanentă stare de așteptare realizând în postura elevului timid dar persuasiv, unul dintre cele mai bune roluri din spectacol. Încă la început la data vizionării spectacolul nu avea încă toate osiile unse, ceea ce pentru acest text e foarte important. Poate și ritmul e nevoie să fie mai strâns grăbind manevrele pe care actorii le fac reamplasând obiectele din scenă și alternând mai vizibil tonul scenelor potrivit culorilor personajelor care le animă. Scenografia Cristinei Breteanu, minimalistă dar inteligent-sugestivă (vezi fotoliile cu forma de pantof cu toc cui), dă tonul spectacolului care etalează pe afiș un măr cu o mușcătură imensă și multe altele cârpite la vedere. Simbolic nu ? !

Doina Papp

Monstrul nisipurilor de Csaba Szekely. Regia Andi Gherghe, scenografia Cristina Breteanu. Distribuția : Elena Anghel, Petronela Buda, Flavia Călin, Cristina Neagu, Elena Ghinea, Răzvan Clopoșel, Radu Horghidan, Florin Toma, Vlad Ajder, Stefan Forir.

Data premierei :